

26.8.2013

HANKINTOJEN YRITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINTI KAJAANIN KAUPUNGILLA

Kajaanin kaupungin päätöksenteossa on käytössä yritysvaikutusten arviointi (YRVA). Sen käyttöönotto perustui kaupungin elinkeinostrategiaan. Kaupunginhallitus on hyväksynyt kokouksessaan 18.3.2013 kaupungin uusitun elinkeinostrategian. Siinä yritysvaikutusten arviointia laajennetaan otettavaksi käyttöön myös hankinnoissa.

Ohjeen mukainen yritysvaikutusten arviointi otetaan käyttöön kaupungin hankintatoimessa ja koskee pääsääntöisesti kaikkia kaupungin ja sen liikelaitosten tekemiä hankintapäätöksiä. Hankinta-YRVA:n käyttöä seurataan sen käyttöasteella hankintapäätöksissä hankintavastaavien toimesta vähintään kerran vuodessa.

HANKINTOJEN YRITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINNIN TARKOITUS

Hankinta-YRVA:n käyttöönoton tarkoitus on sama kuin kaupungin yleisen YRVA-menettelyn. Sen avulla pyritään varmistumaan siitä, että elinkeinoelämän kehittymiselle ei aseteta tahattomasti esteitä kaupungin muun toiminnan sivuvaikutuksena. Yritysvaikutusarviointin kautta halutaan kehittää Kajaania yritysystävällisemmäksi toimintaympäristöksi. Yritysten toivotaan kokevan kaupungin yritystoiminnalle myötämieliseksi sijaintipaikaksi.

Tavoitteena on myös, että kaupunkiorganisaatio ei vain reagoi yksittäisten yritysten tai yritysryppäiden esille ottamiin tarpeisiin tai ongelmiin, vaan pyrkii ennakoimaan sekä omien päätöstensä vaikutuksia yrityksiin että yritys kentän tulevia tarpeita ja haasteitakin.

HANKINTA-YRVA:N TAVOITTEENA PAIKALLISEN YRITYSTOIMINNAN HUOMIOON OTTAMINEN

Kaupungin elinkeinostrategiassa on tavoitteena myös paikallisuuden huomioon ottaminen hankinnoissa hankintalain puitteissa. Tätä tavoitetta seurataan hankintojen paikallisuusasteella tärkeimmissä hankintaryhmissä. Tämä tavoite ohjaa myös hankinta-YRVA:n tarkempaa tavoitteen määrittelyä.

Kaupungin hankinta-YRVA:n tavoitteena on arvioida hankintapäätösten vaikutusta paikalliseen yritystoimintaan Kainuun hankintarenkaan toiminta-alueella. Vaikutus paikalliseen yritystoimintaan voi olla myönteinen tai kielteinen.

Kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa hankintapäätös tulee aina tehdä hankintalain mukaisesti ja kansallisen kynnysarvon alittavissa hankintayksikön pienhankintaohjeiden mukaisesti. Edellä mainittujen ohjeiden puitteissa tapahtuva avoin päätöksenteko on myös paikallisen yritystoiminnan etu..

PAIKALLISET YRITYKSET JULKISISSA HANKINNOISSA

Hankintalaki ei salli paikallisuuden ottamista huomioon hankintapäätösten perusteena. Mikäli lainsäädäntöön tulee tältä osin muutoksia, otetaan ne huomioon julkisissa hankintaohjeissa. Tämä hankintojen yritysvaikutusten ohjekaani ei voi toimia lainvastaisena paikallisen yritystoiminnan suosimisen välineenä, mutta se voi antaa joissain tapauksissa tukea valmistelijan ja päättäjän tekemälle harkinnalle

Paikallisuuskriteerejä voidaan ottaa mukaan tarjouspyyntöihin hankintalain mahdollistamissa rajoissa, kuten elintarvikehankinnoissa toimitusajat tai eri palveluissa palveluvasteajat (mm. vartiointipalvelut). Kone- ja laitehankinnoissa paikalliset huoltopalvelut voidaan ottaa arvioitaviksi kohdiksi.

Paikallisen yritystoiminnan edellytyksiä osallistua ja päästä mukaan julkisiin hankintoihin edistää myös hankinnan toteuttaminen puitejärjestelyinä sekä osatarjousten hyväksyminen. Puitejärjestelyihin valitaan yleensä useampia toimittajia, jolloin paikallisten yritysten mahdollisuus päästä mukaan on parempi. Osatarjousten salliminen mahdollistaa paikallisille yrityksille tarjouksen jättämisen.

KAUPUNGIN PIENHANKINNAT

Paikallista yritystoimintaa koskevat usein kansallisen kynnysarvon alittavat pienhankinnat. Pienhankinnoissakin tulee tarkastella alueellisen tarjonnan mahdollisuutta. Kynnysarvot on hankintalain mukainen raja-arvo. Hankinnan ennakoitu arvo määrittelee sen, onko kyseessä pienhankinta.

Kaupungin ja paikallisten yritysten hankintaviestinnän yhteistyössä on sovittu menettelytavoista, miten pienhankinnat saadaan mahdollisimman kattavasti tiedotettua hankintarenkaan alueella. Kaupungin hankintatoimen sivut ovat keskeinen tietokanava niistä. Pienhankinnoista informoidaan myös Kainuun Yrittäjien jäsenrekisterin/tiedotejärjestelmän kautta. Edelleen hankinta-asiamiespalvelun kautta jaetaan tietoa pienhankinnoista paikallisille yrittäjille.

Kaupungin pienhankintaohjeet päivitetään tarvittaessa ja niissä otetaan huomioon mahdolliset hankintalain mukaiset kynnysarvon muutokset sekä hankintaviestintä paikallisille yrityksille.

YRVA:N TOTEUTTAMINEN HANKINTAPÄÄTÖKSISSÄ

YRVA tehdään hankintapäätöksen yhteydessä seuraavasti:

- Yritysvaikutusarviointi kirjataan valmistelijan toimesta hankintapäätökseen
- YRVA:lle ei ole määrämuotoa, vaan se kirjoitetaan vapaamuotoisella tekstillä osaksi hankintapäätöstä

- YRVA:ssa todetaan, onko hankintapäätöksen vaikutus paikalliseen yritystoimintaan myönteinen vai kielteinen ja millaisia vaikutukset ovat:
 - o myönteinen - kielteinen: Kohdistuuko hankinta paikallisiin vai ulkopuolisiin tarjoajiin
 - o millaiset myönteiset vaikutukset: Paikallisen yritystoiminnan edellytysten säilyminen/kehittyminen, yritysten toimintaympäristön parantuminen tms.
 - o millaiset kielteiset vaikutukset: Paikallisen yritystoiminnan edellytysten kehityksen estyminen/heikkeneminen/loppuminen tai yritysten toimintaympäristön huonontuminen tms.
 - o on hyvä, jos vaikutus voidaan arvioida määrällisillä mittareilla kuten työpaikkavaikutuksella, mutta useimmiten määrällisen vaikutuksen luotettava arviointi on vaikeaa
- sellaisten tuotteiden ja palvelujen osalta, joille ei ole tuottajaa Kainuussa, todetaan, ettei hankinnalla ole tästä syystä yritysvaikutuksia
- on arvioitava synnyttääkö hankinta uutta yritystoimintaa Kainuussa
- valmistelija tekee yritysvaikutusten arvioinnin osana päätöksen normaalia valmistelua harkinnan perusteella
- yritysvaikutuksen voi valmistelija arvioida omalla käytettävissä olevalla tiedollaan, tai hankkia lisätietoja ulkopuolelta normaaliin valmistelutapaan

ESIMERKKEJÄ YRVA:N TEKEMISEEN HANKINTAPÄÄTÖKSISSÄ

Esimerkkinä kaksi aiemmin tehtyä lyhennettyä hankintapäätöstä, joihin on lisätty YRVA-teksti. Ensimmäinen on paikalliseen yritykseen kohdistunut hankinta ja toinen on hankinta palvelusta, jolla ei ole paikallista tuottajaa.

1) Tilapalvelujen kiinteistöpäivystys: lautakuntapäätös

Kaupungin tilapalvelu -tulosalue pyysi tarjouksia normaalin työajan ulkopuolisesta päivystyksestä sopimuskaudelle 1.6.2012 - 31.5.2015. Hankinta oli kansallisen kynnysarvon ylittävä ja se ilmoitettiin Hilmassa.

Määräaikaan mennessä tuli kaksi tarjousta, Kainuun Aluevartiointi Oy:n ja Sotkamon Erikoispuhdistus Oy:n tarjoukset.

Avauspöytäkirja ja tarjousten vertailutaulukko (liite)

Tarjouksia arvioitiin tarjoajien kelpoisuudella, tarjouspyynnön mukaisuudella ja tarjousvertailulla. Päätöksen perusteena oli kokonaistaloudellinen edullisuus tarjouspyynnön mukaisesti pisteytettynä. Kainuun Aluevartiointi Oy:n kokonaispisteet olivat 76,96 ja Sotkamon Erikoispuhdistus Oy:n 75 pistettä.

Yritysvaikutusten arviointi: Hankinta kohdistuu paikalliseen yritykseen. Päätöksellä on myönteinen vaikutus paikalliseen yritystoimintaan, se tukee alan paikallisen yritystoiminnan säilymistä ja kehittymistä.

Ympäristötekniikan lautakunnan päätös: Kaupungin kiinteistöpäivystyksen ajalla 1.6.2011 - 31.5.2015 hoitaa Kainuun Aluevartiointi Oy.

2) Mamsellin vaihtomattopalvelu: viranhaltijapäätös

Kajaanin Mamselli pyysi tarjouksia vaihtomattopalvelusta hankintarenkaalle sopimuskaudelle 1.2.2013 - 31.7.2015. Hankinta oli kansallisen kynnsarvon ylittävä ja se ilmoitettiin Hilmassa.

Tarjouspyyntö (liite 1)

Määräaikaan mennessä tuli yksi tarjous, sen jätti Lindström Oy.

Avauspöytäkirja (liite 2)

Tarjousta arvioitiin tarjoajan kelpoisuudella ja tarjouspyynnön mukaisuudella. Päätöksenteko tehtiin halvimman hinnan mukaan.

Tarjousten vertailutaulukko (liite 3)

Yritysvaikutusten arviointi: Hankinnalla ei ole vaikutusta paikalliseen yritystoimintaan, koska kohteena olevalla palvelulla ei ole Kainuussa paikallista palveluntuottajaa.

Hankinnassa noudatetaan julkisten hankintojen yleisiä sopimusehtoja JYSE 2009 tavarat, palvelut.

Mamselli –liikelaitoksen johtajan päätös: Toimittaja sopimuskaudelle 1.2.2013 - 31.7.2015 on Lindström Oy.

LISÄTIETOJA

Valmistelijat voivat saada lisätietoja yritysvaikutusten arviointia varten suoraan yrityksiltä tai yrittäjäjärjestöiltä:

Kainuun Yrittäjät ry.
Toimitusjohtaja Pekka Ojalehto
puh. 0443131310
pekka.ojalehto@yrittajat.fi

Kajaanin Yrittäjät ry.
Puheenjohtaja Miariikka Tervonen
puh. 0505317975
m.heikkinen@kajaani.net